

Motion till riksdagen 2020/21:3362

av **Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M)**

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2021 inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort vårdskulden och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förstärkt vårdgaranti för cancerpatienter och specifika resurser inom kömiljarden kopplad till de standardiserade vårdförloppen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kömiljarden kopplad till en förstärkt vårdgaranti avseende barn- och ungdomspsykiatri och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera barncancervården och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utrota livmoderhalscancer och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa långsiktiga förutsättningar för god och jämlik tillgång till nya mer avancerade läkemedelsbehandlingar och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om satsningen på att stärka utsatta barns trygghet och tillkännager detta för regeringen.

Förslag till anslagsanvisning

Anslagsförslag 2021 för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.

Tabell 1. Moderaternas förslag till anslag för år 2021 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag.

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Socialstyrelsen	749 805	±0
1:2 Statens beredning för medicinsk och social utvärdering	90 426	±0
1:3 Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket	154 206	±0
1:4 Tandvårdsförmåner	7 294 796	±0
1:5 Bidrag för läkemedelsförmånerna	31 705 000	±0
1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård	16 826 486	80 000
1:7 Sjukvård i internationella förhållanden	513 238	±0
1:8 Bidrag till psykiatri	2 163 643	±0
1:9 Läkemedelsverket	159 899	±0
1:10 E-hälsomyndigheten	119 401	±0
1:11 Prestationsbundna insatser för att korta vårdköerna	3 000 000	±0
1:12 Inspektionen för vård och omsorg	754 427	±0
2:1 Folkhälsomyndigheten	500 005	±0
2:2 Insatser för vaccinberedskap	120 500	±0
2:3 Bidrag till WHO	45 165	±0
2:4 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar	75 502	±0
2:5 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel	95 629	±0
3:1 Myndigheten för delaktighet	61 564	±0
3:2 Bidrag till funktionshindersorganisationer	188 742	±0
4:1 Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd	32 311	±0
4:2 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet	782 514	±0
4:3 Bilstöd till personer med funktionsnedsättning	263 395	±0
4:4 Kostnader för statlig assistansersättning	24 475 898	±0
4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet	9 008 490	±0
4:6 Statens institutionsstyrelse	1 346 567	±0
4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	525 151	600 000
4:8 Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	37 768	±0
5:1 Barnombudsmannen	26 549	±0
5:2 Barnets rättigheter	22 261	±0
6:1 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Förvaltning	39 063	±0
6:2 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning	763 503	±0
Summa	101 941 904	680 000

Politikens inriktning

Moderaterna sätter patienten och patientsäkerheten allra främst. Moderaterna prioriterar att ta bort den snabbt växande vårdskulden i form av allt längre vårdköer. I detta syfte föreslår vi utvecklade kömiljarder som är kopplade till den lagstadgade vårdgarantin och en satsning omfattande fyra miljarder kronor per år för hantering av uppskjuten vård, med annan inriktning än regeringens förslag.

Moderaterna prioriterar satsningar på att genomföra en ny uppdaterad nationell cancerstrategi. I ett första steg genomförs en satsning omfattande 1 100 miljoner kronor varav ytterligare 80 miljoner kronor per år specifikt avsätts för barncancervården fördelat på landets sex särskilda barncancercentrum. Det är en fördubbling jämfört med årets överenskommelse om cancervården mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner.

Moderaterna arbetar för en tillgänglig, trygg och säker vård. Människor förväntar sig en sammanhållen och samordnad vård med hög kvalitet, hög patientsäkerhet, möjlighet att själv välja vårdgivare, delaktighet i sin vårdprocess och hög tillgänglighet när vården väl behövs.

Vi är övertygande om att Sverige kan dra nytta av de erfarenheter och lärdomar som covid-19-krisen inneburit. Förhoppningsvis kan de bidra till kunskaper som behövs för att se till att svensk hälso- och sjukvård och äldreomsorg förbättras, stärks och utvecklas. Att korta vårdköerna och minska de omfattande regionala skillnaderna gällande väntetider och kvalitet i vården är högst prioriterat.

Anslag 1:5 Bidrag för läkemedelsförmånerna

Det är angeläget att nya och moderna läkemedel som mer effektivt kan bota sjukdomar fasas in samtidigt som mindre effektiva läkemedel fasas ut. I ett fortsatt arbete med att utveckla läkemedelsförmånerna är det därför prioriterat att säkerställa att äldre, mindre effektiva läkemedel, i högre grad växlas mot nya mer effektiva läkemedel samt att det säkerställs att läkemedelsförmånerna fullt ut används för att täcka kostnader de är avsedda för att täcka.

Alla patienter i behov av nya innovativa mer avancerade läkemedelsbehandlingar behöver få tillgång till dessa på ett jämlikt sett. Hittills gjorda erfarenheter av regionernas samverkansmodell för läkemedel visar att det krävs nya vägar och redskap för att uppnå detta.

Anslag 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård

Moderaterna prioriterar att skyndsamt beta av den växande vårdskulden. Vår satsning omfattar fyra miljarder kronor per år för hantering av uppskjuten vård, dock med annan inriktning än regeringens förslag. I partimotionen Trygg och tillgänglig hälso- och sjukvård redogörs mer ingående för hur detta ska genomföras.

Moderaterna avvisar regeringens förslag av fördelning av anslagna resurser till cancervården (600 miljoner kronor per år) till förmån för vårt eget förslag att ta fram och genomföra en ny uppdaterad nationell cancerstrategi. Moderaterna ökar anslaget med 80 miljoner kronor per år 2021-2023 för en riktad satsning på barncancervården fördelat på landets sex särskilda barncancercentrum. Detta är en fördubbling jämfört med regeringen och årets överenskommelse om cancervården mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner. Behandling av cancer skiljer sig åt mellan vuxna och barn. Därför är det av stor vikt att det riktas särskilda resurser till barncancervården.

Moderaterna anslår vidare, inom ramen för våra satsningar på cancervården, 20 miljoner kronor per år i syfte att utrota livmoderhalscancer. Moderaterna vill genomföra en konkret handlingsplan i syfte att inom fem till tio år lyckas utrota livmoderhalscancer i Sverige. Handlingsplanen ska framförallt bestå av två övergripande delar: Screening och vaccination. Detaljer i förslaget redogörs för i motionen *En ny uppdaterad nationell cancerstrategi – cancervård utan köer*.

Moderaterna ser att bland annat följande områden har ett stort behov av nationell samordning inom cancervården. Det handlar om att korta väntetider och kunna öka tillgängligheten och att säkerställa kompetens- och personalförsörjningen, samt vårdkvaliteten och ta tillvara på den medicinska utvecklingen. Därtill kunna säkerställa psykosocialt stöd till barn som fått cancer och deras anhöriga.

Moderaterna prioriterar satsningen på specialistsjuksköterskor. Specifikt riktade resurser som innebär att sjuksköterskor kan utbilda sig på halvfart och fortsätta att arbeta på halvtid med bibehållen inkomst. Denna prioritering kan kombineras med lokala satsningar av regionerna. Satsningar gällande fler specialistsjuksköterskor kan till exempel inriktas på bristspecialiteter som finns lokalt och regionalt. Vårdens personal- och kompetensförsörjning kan bara lösas gemensamt med långsiktiga lösningar där det tas såväl ett stort regionalt ansvar som nationellt ledarskap. Vårdens- och omsorgens medarbetare ska kunna utvecklas inom sin egen profession.

Sammantaget ökar Moderaterna anslaget med 80 miljoner kronor årligen 2021-2023.

Anslag 1:11 Prestationsbundna insatser för att korta vårdköerna

Detta nya anslag som införts på initiativ av Moderaterna och Kristdemokraterna i samband med att partiernas gemensamma budgetförslag antogs som statsbudget för 2019 har ett mycket konkret och tydligt syfte att bidra till att skyndsamt korta de alltjämt fortsatt växande vårdköerna. Moderaternas förslag till nivå på detta anslag motsvarar regeringens under hela tidsperioden, åren 2021-2023. Moderaterna avvisar regeringens förslag gällande utformning och innehåll av kömiljarden till förmån för vårt eget.

Kömiljarden ska bland annat omfatta en vårdgaranti knuten till de standardiserade vårdförloppen inom cancervården. Kömiljarden gällande specialistvården och primärvården ska kopplas samman med den lagstadgade vårdgarantin som slår fast hur många dagar du som patient som längst ska behöva vänta på att få vård. Kömiljarden ska därtill kopplas till en återinförd förstärkt vårdgaranti gällande barn- och ungdomspsykiatri. Fokus ska vara riktat på tydliga resultat. Det behövs en helhetssyn gällande patientens vårdbehov. De utvecklade kömiljarderna ska till exempel omfatta återbesök och rehabilitering för att bättre kunna möta behov hos till exempel patienter som är kroniskt och långvarigt sjuka.

Den grundläggande principen är att kömiljarderna ska vara resultat- och prestationsbaserade och utformas så att det ges tydliga incitament att korta vårdköerna. En mer övergripande utvärdering och avstämning ska genomföras senast vid utgången av år 2021 för att se över beslut om fortsatta riktade insatser.

En miljard kronor per år inom ramen för dessa tre kömiljarder ska riktas dels till barn- och ungdomspsykiatri omfattande 500 miljoner kronor, dels till cancervården omfattande 500 miljoner kronor. Den förstärka vårdgarantin som ger barn och unga med psykisk ohälsa rätt till vård inom 30 dagar ska genomföras.

Om cancervård inte kan ges inom tidsgränsen ska patienten ha rätt att vända sig till en annan vårdgivare och bli ersatt för de merkostnader detta innebär. Detta i syfte att alla som drabbats av cancer ska få rätt vård i rätt tid. De standardiserade vårdförloppen behöver utvecklas. Rehabilitering och återbesök ska ingå. Patienten ska involveras i kvalitetsutveckling och införande av nya arbetsätt.

Denna utveckling gällande att väntetiderna för patienterna snarare ökar än minskar i cancervården och att arbetet med att stärka uppföljning och utvärdering går så trögt är oacceptabelt. Moderaterna kräver att arbetet med att korta köerna inom cancervården och processen med att utveckla de standardiserade vårdförloppen och uppföljning och utvärdering av dessa förstärks och intensifieras.

Anslag 4:4 Kostnader för statlig assistansersättning

Lagstiftningen gällande LSS ska utformas så att de människor som behöver samhällets stöd allra mest ska få det – såsom personer med funktionshinder med rätt till personlig assistans. Andningsstöd och sondmatning är grundläggande behov. Det är politikens uppgift att säkerställa att lagar och regelverk långsiktigt lever upp till detta.

Moderaterna värnar om assistansreformens långsiktiga hållbarhet, såväl rättsligt som ekonomiskt. Det bör prövas om staten ska ta ansvaret för huvudmannaskapet avseende personlig assistans. Under de senaste åren har vi sett hjärtskärande exempel på svårt sjuka barn som plötsligt inte får det stöd som de av allt att döma haft rätt till och tidigare haft rätt till.

Det finns goda skäl att därtill skärpa uppföljning och kontroll avseende organiserat fusk rörande assistansersättningen. Det är djupt stötande hur organiserad brottslighet utnyttjar de allra mest utsatta som har stora behov av stöd och hjälp och urholkar resurser ur assistansreformen. Detta måste få ett stopp.

Moderaterna är beredda att, vid behov, skjuta till resurser om så krävs avseende genomförandet av att säkerställa att alla som har rätt till andningsstöd och sondmatning får rätt till detta stöd. Moderaterna vill medverka till att säkerställa att de mest utsatta barnen garanteras den hjälp de behöver. De barn och vuxna som inte utan hjälp kan andas och äta ska garanteras stöd genom LSS och statlig assistansersättning, så som det var tänkt från början.

Anslag 4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.

Socialtjänsten har en grundläggande roll i ett väl fungerande välfärdssamhälle. Den är en central del av det allra yttersta skyddsnätet. Socialtjänsten ska förebygga, förhindra och bryta utanförskap. Det allra viktigaste uppdraget handlar om att skydda, stödja och hjälpa de socialt mest utsatta barnen. Att kunna stärka de utsatta barnens trygghet ska vara allra högsta prioritet. Det behövs reformer som i grunden har det gemensamt att barnets bästa alltid ska väga tyngst.

Staten måste ta ett större ansvar för att barn som själva utsätter sig för risker genom att begå grova brott eller som fostras in i kriminalitet av sin egen familj omhändertas. Enligt Polisen finns idag ett 40-tal släktbaserade kriminella nätverk i Sverige som ägnar sig åt organiserad brottslighet. I dessa nätverk är inte individen viktig – klanen går först. Där fostras barn till att ta över den organiserade brottsligheten och det saknas ambitioner att bli en del av samhället. Det finns också andra sammanhang där barn

växer upp i en miljö präglad av grovt organiserad brottslighet eller barnet själv återkommande begår grova brott. En anledning till att omhändertaganden sker för sällan är kostnaden. Det är i huvudsak statens uppgift att upprätthålla lag och ordning, inte kommunernas.

Varje år är det nödvändigt av olika skäl att placera barn och unga i boende på annat håll än i det egna hemmet. Det ställer särskilda krav på förberedelser, kunskap, erfarenhet och rättssäkerhet i socialtjänstens agerande och myndighetsutövning. I vår satsning prioriteras att det införs en certifiering av familjehem och jourhem. Denna certifiering skulle kunna knytas till krav på deltagande i fortbildning och kontinuerlig utvärdering för att kunna behålla sin certifiering.

I denna satsning ingår införande av ett nationellt register över familjehemmen. Ett sådant register skulle möjliggöra både uppföljning och rapportering om familjers lämplighet att vara familjehem. Det skulle dessutom bli lättare att följa detta över kommungränserna vid eventuella placeringar i andra kommuner. Dessa förslag om certifiering och ett nationellt register skulle sammantaget medföra en förbättrad kvalitet och rättssäkerhet avseende familjehem och jourhem.

Moderaterna föreslår i denna satsning även att professionalisera familje- och jourhemmen genom att förbättra dokumentationen av varje placering. Idag får familje- och jourhemmen ett skriftligt uppdrag om att påbörja en placering, men en skriftlig uppföljning sker inte alltid. Att göra sådana uppföljningar obligatoriska utan att de blir administrativt betungande är viktigt. Familje- och jourhemmen måste få möjligheter till behövlig vidareutbildning och handledning. Till exempel bör handledning vara möjligt även efter att en placering har avslutats.

Moderaterna föreslår att i denna satsning även se över möjligheten att låta varje barn genomgå en obligatorisk läkarundersökning innan en placering påbörjas, framförallt för barnets egen säkerhet men också för familje- eller jourhemmets trygghet. Därefter regelbundet återkommande hälsokontroller. Detta i syfte att bland annat försöka upptäcka om placerade barn utsatts för hot om våld, våld eller övergrepp av olika slag.

Jobbstimulansen i försörjningsstödet är ett försök att hantera de höga margineffekter som finns i försörjningsstödet. Tyvärr behöver konstruktionen ses över i grunden eftersom dagens system har använts i mycket liten utsträckning och inte gett den effekt som eftersträvats. Moderaterna kommer att återkomma med förslag om hur margineffekterna i försörjningsstödet kan reformeras.

Moderaterna ökar anslaget med 600 miljoner kronor årligen 2021-2023 för att stärka de allra mest utsatta barnens trygghet. Det handlar dels om att staten ska ta ett större

ansvar för barn i kriminella miljöer och använda LVU mer aktivt, dels om att kvalitetssäkra familjehemmen. För att utöka statens ansvar för utsatta barn i kriminella miljöer anslås 500 miljoner kronor per år, för att kvalitetssäkra familjehemmen anslås 100 miljoner kronor per år.

Camilla Waltersson Grönvall (M)

Johan Hultberg (M)

Ulrika Jörgensen (M)

Noria Manouchi (M)

Ulrika Heindorff (M)

John Weinerhall (M)

Marie-Louise Hänel Sandström (M)